

V základnom tábore

Gabika je spokojnejšia, keď je na expedícii s manželom, ako keď na neho čaká doma. „Viem, čo sa na expedícii deje a nemusím byť v neistote, či sa niečo neprihodilo.“ Zbojovci sú zohratí tím.

FOTO: ARCHÍV G.Z.

S manželom

Zbojovci na vrchol Elbrusu vystúpili spolu.

FOTO: ARCHÍV G.Z.

Za Gaju na osemtisícovke trikrát rozhodlo počasie, ale nevzdáva sa

■ **GABRIELA ZBOJOVÁ** je jedna z mála žien na Slovensku, ktorá sa pokúša o zdolávanie himalájskych osemtisícoviek. Na expedície chodievala s manželom Vladom, ktorý je profesionálnym medzinárodným horským vodcom a na svojom konte už má aj výstup na najvyššiu horu sveta Mount Everest.

„Kým som sa nepoznala s manželom, horolezectvo ako šport mi nič nehovorilo. Ani potom som neuvažovala nad tým, že by som to niekedy mohla skúsiť. Až keď sa nám narodil syn Braňo, bývali sme v Bratislave, a kým manžel trénoval, so synom sme bývali doma sami. Zobrala som teda raz Braňa a išli sme s manželom na stenu oproti bývalému PKO, kde trénoval. Syn sa hral pri stene a ja som skúsila liezť. Celkom sa mi to zapáčilo a začalo ma to baviť. A odvtedy sa lezeniu venujem,“ hovorí Gaja o svojich začiatkoch.

Zdolala Kilimanjaro, Aconcaguu, Elbrus

Odvtedy uplynulo dvadsať rokov a Gabika zdokonaľovala techniku lezenia nielen na skale, ale aj na lade a získavala lezecké skúsenosti. Tie zúročila na mnohých úspešných expedíciách. Zdolala najvyšší vrch Afriky Kilimanjaro, vystúpila aj na vrchol Mount Kenya, pozerala sa na svet z vrcholu Aconcaguy v Južnej Amerike a pred polrokom stála na vrchole kaukazského Elbrusu.

Samozrejme, ako každého horolezca, aj Gaju lákajú osemtisícovky. Pokúsila sa ich zdoláť už tri, ale trikrát ju z nich vyhnalo počasie. Prvýkrát to bolo pred jedenástimi rokmi z Lhotse, ktorá susedí s Mount Everestom. „Boli katastrofálne povetnostné podmienky, zahynul tam francúzsky lekár a niekoľko šerpov. Vrátila som sa,“ spomína Gaja. O rok neskôr sa dostala na Cho-Oju až do výšky 7 100 metrov. „Pripravovala som sa už na vrcholový útok. Ešte som si varila čaj, keď sa v tom strhla neskutočná víchrica, teplota klesla vyše dvadsať stupňov pod bod mrazu. Nemalo význam ísť ďalej,“ hovorí ďalej Gabika, útlá žena, ktorá roky trénuje a absolventka expedície, výstupy a tréningy v drsných podmienkach, ktoré by hociktorá iná žena nezvládla. Veď len stráviť niekoľko týždňov v stane postavenom na ľadovci, bez kvalitnej stravy a tečúcej vody, za akéhokoľvek počasia, vo fyzickom a psychickom vypätí, je pre mnohé ženy nepredstaviteľné. Gaja, absolventka matematicko-fyzikálnej fakulty Univerzity Komenského

v Bratislave, bývalá učiteľka, ktorá v súčasnosti s manželom vedie lyžiarsku školu na Kubínskej holi a bývajú v Liesku, však tvrdo trénuje a na drsné podmienky je pripravená. Podobné zažila aj na expedícii na himalájsku Shisha Pangmu (8046), z ktorej sa prednedávnom vrátila s čerstvými zážitkami.

Výbuch plynu expedíciu nezastavil

„Boli aj neprijemné. K čínskej hranici sme sa presúvali autobusom po ceste, ktorá sa zosunula. Museli sme najať nosičov, ktorí nám prenášali expedičný materiál a batožinu na druhú stranu zosunutej cesty. Behali pritom, lebo dolu svahom stále padali uvoľnené kamene. Na hranici sme zasa absolvovali štvornásobnú kontrolu, ktorej súčasťou bolo dokonca aj meranie telesnej teploty,“ vracia sa v spomienkach do nedávnej minulosti Gabika a pokračuje: „V horskej dedinke Lukla sme čakali na odlet do hlavného mesta Nepálu, Káthmandu. Mali tam jediný televízor a práve sme ho pozerali, keď vysielali správy o štyroch bombových útokoch v Káthmandu. Videli sme roztrhané telá v meste, do ktorého sme mali namierené. Nebolo to príjemné.“

Medzitým absolvovala desaťdňový aklimatizačný trek, pri ktorom nachodila desiatky kilometrov, presun do základného tábora s materiálom za pomoci jakov. Členovia expedície dorazili do základného tábora vo výške 5 500 metrov neskoro večer a stihli postaviť len kuchyn-

ský stan. „Chceli sme si odýchnuť a najesť sa, keď sa zrazu v stane ozval výbuch a vyšľahli plamene. Všetci sme v panike vybehli, v stane ostal len popálený kuchár, ktorý na ventil 30-kilogramovej horiacej plynovej bomby vylial vedro vody a podarilo sa mu oheň uhasiť. Zisťovali sme škody a ošetrovali

„Ak človek urobí zlé rozhodnutie raz, zajtra tu už nemusí byť.“

GABRIELA ZBOJOVÁ

popáleniny. Mali sme šťastie, že sme nemuseli zostúpiť dolu a mohli sme pokračovať v expedícii.“

Sto horolezcov zasypala lavína

Šťastie však expedícii počas ďalších dní veľmi neprialo. „Napriek tomu, že budhistický mních, láma, vykonal slávnosť na uzmiernenie bohov. Inak by sa šerpovia nevydali na ľadovec, lebo veria, že na vrcholoch himalájskych hôr sídlia bohovia. Láma rozhoduje, kedy je vhodný deň na uskutočnenie slávnosti. Na druhý deň po nej sme teda vyrazili zo základného tábora.

Prvý a druhý výškový tábor sme vybudovali vo výške 6 100 a 6 700 metrov. Bolo pomerne stabilné počasie, tak sme dúfali, že ešte niekoľko dní vydrží. Minulý rok sa totiž kvôli počasiu mnohé z 32 expedícií nedostali ani do základného tábora a na vrchol Shisha Pangmy sa nepodarilo vystúpiť nikomu.“

Členovia expedície boli dobre aklimatizovaní a potrebovali už len päť-šesť dní stabilného počasia, aby vystúpili na vrchol. „Zrazu sa jedného rána na oblohe vytvorili mohutné výškové oblaky. Od Bengálskeho zálivu sa tiahla hlboká tlaková níz s mohutnými zrážkami a silným vetrom. Ľudia, ktorí sa pohybovali v horách, vedia, čo to znamená,“ vysvetľuje Gaja a dodáva: „Ďalších päť dní snežilo. Nebola to len obyčajná nepriazeň počasia. Stovky horolezcov, ktorí boli v tom čase v Himalájach, na vyčíňanie počasia len tak nezaбудnú. Prínajmenšom sto Pakistancov, ktorých zasypala lavína. Neuveriteľné je, že všetci, okrem jedného, prežili. Všetci horolezci teda zostúpili do základného tábora. V prvom výškovom tábore ostalo len pár Angličanov. V noci víchrica a množstvo snehu, veď len za jediný deň ho napadlo jeden a pol metra, roztrhali všetky stany. Angličania sa zachránili v našich stanoch, ktoré, neviem akým zázrakom, vydržali. Situáciu v prvom výškovom tábore nám po zostupe nebezpečným lavínovým terénom opísali ako skutočné peklo.“

Horolezci sa museli rozlúčiť s vyššie položenými táborami, kto-

ré zasypali lavíny. Našťastie, ľudia v nich už neboli. „Nechcela som si to priznať, ale Shisha Pangma mne aj ostatným vtedy práve zatvorila pootvorené dvere k vrcholu. Už sme nemali nádej naň vystúpiť. Museli by sme počkať niekoľko ďalších týždňov, kým lavíny popadajú a sadne sneh. Navyše, prišli sme o výškové tábory. Dúfali sme, že sa nám podarí z prvého výškového tábora zachrániť aspoň osobné veci.“

Ako Gaja predpokladala, jej manžel Vlado rozhodol, že expedícia končí. Bola z toho smutná. „Už trikrát za mňa rozhodlo počasie pri pokuse zdoláť osemtisícovku. Ale na druhej strane, som rada, že sme sa vrátili všetci živí a zdraví.“ Z expedície sa vrátila „len“ s veľkou modrinou na ruke, ktorú jej spôsobila uvoľnená padajúca skala veľká ako lopta. „Nechcem ani pomyslieť, čo by sa stalo, keby ma trafila do hlavy,“ zamýšľa sa matka dvoch detí. Vysokoškolák Braňo, známy slovenský freeskier, študuje v Bratislave. Dcéra Mírka je študentkou na gymnáziu a okrem lyžovania ju zaujíma aj hudba a maľovanie.

Gaju Zbojovú neodradili ani tri neúspešné pokusy dosiahnuť vrchol osemtisícovky. Pokúsi sa o to znova. „Jeden zo šerpov povedal, že himalájske hory tam sú už milióny rokov a ešte milióny rokov tam ostanú. Ale ak človek urobí zlé rozhodnutie raz, zajtra tu už nemusí byť. Myslím, že rozhodnutie vrátiť sa zo Shisha Pangmy bolo dobré. Osemtisícovky predsa počkajú.“

(EVP)